

Moderne tijd

17 **maximumscore 4**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Er wordt een 'constitutioneel' handvest (een grondwet) uitgevaardigd / Lodewijk XVIII zegt het handvest uit te vaardigen omdat het volk een handvest verlangde / Lodewijk XVIII zegt rekening te willen houden met de vooruitgang van de kennis en de veranderingen die daaruit zijn voortgekomen, wat aansluit bij de democratische revoluties van de voorgaande periode, die streefden naar een constitutie / grondwet 2
- Het handvest wordt echter uit vrije wil / op gezag van de koning uitgevaardigd / als gunst door de koning aan het volk verleend, wat past bij de Restauratie, die het autocratische karakter van de monarchieën wil handhaven 2

Opmerking

Alleen met een juiste verwijzing naar de bron worden scorepunten toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 4

Uit het antwoord moet blijken dat (twee van de volgende):

- negentiende-eeuwse liberalen vinden, net als Sièyes, dat de derde stand / de burgerij de politieke macht zou moeten hebben.
- negentiende-eeuwse socialisten vinden, net als Sièyes, dat er meer gelijkheid in de samenleving moet komen / dat de emancipatie van diegenen die werkzaam zijn in de landbouw en industrie op gang moet komen.
- negentiende-eeuwse nationalisten vinden, net als Sièyes, dat de natie een belangrijk uitgangspunt vormt / dat het volk / de derde stand zich in de natie verenigt.

per juiste combinatie van negentiende-eeuwse politieke stroming en een opvatting uit de bron

2

19 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Volgens voorstanders van opname van het borstbeeld van Luther had hij met zijn Duitse Bijbelvertaling bijgedragen aan het ontstaan van een gemeenschappelijke taal, waardoor Duitsers zich met elkaar verbonden voelden 1
- Volgens tegenstanders van opname van het borstbeeld van Luther had hij met zijn kritiek bijgedragen aan de kerkscheuring, waardoor (protestantse en katholieke) Duitsers tegenover elkaar kwamen te staan 1

Opmerking

Alleen als er een verband wordt gelegd tussen Luther en de Duitse culturele eenheid, worden scorepunten toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Bismarck voerde een alliantiepolitiek waarbij hij via diplomatie de machtsverhoudingen wilde behouden (om de positie van Duitsland veilig te stellen) 1
- De tekenaar geeft de mening weer dat Bismarck de internationale verhoudingen bepaalt / in de verhouding tussen Groot-Brittannië en Rusland een doorslaggevende / bemiddelende rol speelt 1
- door (twee van de volgende): 2
 - Bismarck af te beelden als (machtige) wisselwachter.
 - de wissel (die bepaalt of de treinen Groot-Brittannië en Rusland op het juiste spoor blijven) af te beelden.
 - Groot-Brittannië en Rusland af te beelden als treinen op een ramkoers / die kunnen ontsporen.

Opmerking

Er mogen alleen scorepunten worden toegekend voor verwijzingen naar de prent als de mening in de prent juist wordt weergegeven.

21 maximumscore 4

In een juist antwoord worden twee ideologische overeenkomsten tussen de nationaalsocialistische ideologie en de opvattingen van het *Völkischen Block* genoemd die uit het affiche kunnen worden afgeleid, bijvoorbeeld:

Deze nationaalsocialisten voelen zich thuis bij het *Völkischen Block* door (twee van de volgende):

- het antidemocratische karakter zowel van de nazi's als van het *Völkischen Block*, wat naar voren komt in de vuist die het parlement aan stukken slaat.
- het nationalistische karakter zowel van de nazi's als van het *Völkischen Block*, wat naar voren komt in het noemen van de Groot-Duitse Volksgemeenschap.
- het gebruik zowel door de nazi's als door het *Völkischen Block* van symbolen als de swastika in het affiche.
- het gewelddadige optreden zowel door de nazi's als door het *Völkischen Block*, wat naar voren komt in de vuist.
- het afwijzen van maatregelen van de Weimar-regering, wat naar voren komt in het weggooien van allerlei wetten en maatregelen.

per juiste combinatie

2

22 maximumscore 1

Kern van een juist antwoord is:

Er vond economisch herstel plaats (door het Dawesplan), waardoor de aanhang van radicale partijen afnam / de animo afnam voor radicale partijen als het *Völkischen Block*.

Vraag	Antwoord	Scores
23	maximumscore 2 Kern van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Het veroveren van <i>Lebensraum</i> in Oost-Europa was een hoofddoel 	1
	<ul style="list-style-type: none"> waarvoor de Duitse bezetters in Oost-Europa harder / meedogenlozer optraden om ruimte te creëren voor 'Ariërs' dan in West-Europa (dat diende als rugdekking) 	1
24	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is: Uit deze beschrijving blijkt dat de Russische sergeant-majoor:	
	<ul style="list-style-type: none"> het ontstaan van het nationaalsocialisme verklaart vanuit het kapitalisme (wat voortkomt uit zijn marxistische opvatting) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> stelt dat Duitsland goed af zou zijn met een socialistisch / communistisch / pro-Russisch bewind, wat vooruitloopt op het uitbreiden van invloedssferen in de Koude Oorlog 	1
25	maximumscore 3 Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Herblock geeft de mening weer dat de beschuldigingen tegen (vermeende) communisten in de Verenigde Staten (voortkomend uit het McCarthyisme) niet gebaseerd zijn op deugdelijk bewijsmateriaal / iedere Amerikaan tot verdachte kunnen maken 	1
	<ul style="list-style-type: none"> wat hij duidelijk maakt met twee van de volgende verwijzingen naar de prent: <ul style="list-style-type: none"> de uitgezaagde schutting de tekst op een schutting als bewijsmateriaal de verwijzing naar het gewone volk (op de schutting) 	2
	<i>Opmerking</i> <i>Er mogen alleen scorepunten worden toegekend voor verwijzingen naar de prent als de mening in de prent juist wordt weergegeven.</i>	
26	maximumscore 4 Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Stalin stelt dat de Verenigde Naties in handen zijn van de Verenigde Staten en worden ingezet om wereldheerschappij te verkrijgen / als agressor moeten worden gezien in het Korea-conflict 	1
	<ul style="list-style-type: none"> wat past bij het vijandbeeld binnen de Sovjet-Unie, waarbij ervan uit wordt gegaan dat de Verenigde Staten uit zijn op wereldheerschappij / het vernietigen van de Sovjet-Unie 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Stalin stelt dat de kapitalisten in Latijns-Amerika op oorlog uit zijn 	1
	<ul style="list-style-type: none"> wat past bij het vijandbeeld van een agressief westers kapitalisme 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

27 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Met (een van de volgende): 1
 - de verwijzing naar Kennedy's toespraak in West-Berlijn in 1963
 - Gorbatsjovs uitspraak van solidariteit met de Oost-Berlijners
- geeft Haitzinger de mening weer dat Gorbatsjov zich opstelt achter de wens van de Oost-Duitse bevolking naar meer vrijheid / hervormingen (glasnost en perestrojka) zoals in de Sovjet-Unie 1
- Met (een van de volgende): 1
 - Honeckers voorkeur voor de aanpak van de Chinese Communistische Partij
 - de verwijtende blik / de gedachte van Honecker richting Gorbatsjov
- geeft Haitzinger de mening weer dat Honecker kiest voor de harde lijn / elke vorm van verzet tegen zijn beleid de kop wil indrukken 1

Opmerking

Er mogen alleen scorepunten worden toegekend voor verwijzingen naar de prent als de mening in de prent juist wordt weergegeven.

28 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De bron vormt een illustratie bij:

- 'de ontwikkeling van pluriforme en multiculturele samenlevingen', omdat er reclame wordt gemaakt voor een Caribische muziekstijl / reggaemuziek 1
- 'de toenemende westerse welvaart die vanaf de jaren zestig van de twintigste eeuw aanleiding gaf tot ingrijpende sociaal-culturele veranderingsprocessen', omdat het affiche nieuwe leef- / muziekstijlen laat zien / er blijkbaar sprake is van een jongerencultuur 1

Opmerking

Alleen als een juist kenmerkend aspect van de tweede helft van de twintigste eeuw met een passende verwijzing naar de bron wordt genoemd, wordt 1 scorepunt toegekend.